

MAGYARÁG

1939. August 24

VIII. No. 235

1 lei

Tulajdonos és felelős kiadó:
ÖZV. PÁSZTOR EDÉNÉ

Alapította: **PÁSZTOR EDÉ**

Felelős szerkesztő:
Dr. ZOLTÁN JENŐ

Bejegyezte: Tribunalul Bihor Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, Piața Mihai Viteazul Viteazul 4.

Megnemtámadási szerződést köt Oroszország és Németország

Bombaként hatott a váratlan fordulat a demokrácia államokban

(Berlin.) Hétfőn este a DNB hivatalos jelentést tett közzé, amely röviden azt tartalmazta, hogy

a német—szovjet gazdasági egyezmény aláírása után a német nemzetiszocialista politikai körök a gazdasági szerződés következményeként politikai egyezményt írnak alá a Szovjettel.

A német távirati irodának ez a híre világszerte általános meglepetést keltett s az első pillanatokban még a jól informált diplomata körökben is kétségbe vonták a német—szovjet politikai egyezmény megkötéséről szóló híresztelés hitelességét.

Kedden reggel a szovjet távirati ügynökség, a Tass legújabb jelentésében

megerősítette a DNB híradásait.

A Tass ügynökség a következő hivatalos jelentést adta ki:

Amikor a német—szovjet gazdasági szerződést a német és orosz körök megkötötték, német részről az a kérdés vetődött fel, hogy a gazdasági egyezmény folyománya-ként milyen feltételek mellett volna megjavítható Németország és a Szovjet között a politikai viszony? Az előzetes megbeszélések folyamán mindkét fél kifejezte ama óhaját, hogy a politikai viszonyt a két birodalom között tisztázni kell és a háborús feszültséget ki kell küszöbölni s a háborús veszély elhárítása érdekében szükséges a két fél között a meg-nemtámadási szerződés megkötése.

A Tass orosz távirati iroda jelentésének további részében közli, hogy

Ribbentropp német külügy-miniszter rövid időn belül Moszkvába utazik, hogy ott átvegye az orosz—német meg-nemtámadási szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalá-

sok vezetését s hogy az egyezményt aláírja.

Az újabb berlini jelentések szerint a német—szovjet meg-

nemtámadási szerződésre vonatkozó hírek a késő esti órákban érkeztek Berlinbe. A német lapok vastagbetűs címmel, az el-

ső oldalon közölték az erre vonatkozó híradásokat, megjegyzéseket azonban a hírhez nem fűztek.

Riadalmat okozott Nyugaton a német-orosz megegyezés híre

(Páris.) Párisi diplomáciai körökben úgy tudják, hogy Hitler kancellár hétfőn este hosszú tanácskozást folytatott Ribbentropp német külügyminiszterrel és von Papennel. Valószínűnek tartják, hogy Hitler kancellár a Szovjettel kötendő megnemtámadási szerződés ügyében tárgyalt.

A megnemtámadási egyezmény megkötésének és Ribbentropp küszöbön álló moszkvai útjának híre futótűzként terjedt el a francia politikai körökben. Párisban kétségtelemmé vált, hogy a nemzetközi feszültségben ez a helyzet teljesen új fordulatot teremt. A francia főváros lapjai kimerítően foglalkoznak a DNB jelentésével egyelőre azonban nem fűztek kommentárt a hírekhez, miután nem akarnak elébe vágni a francia kormány állásfoglalásának. A lapok egyöntetűen leszögezik, hogy a megnemtámadási egyezmény, amennyiben valóban létrejön és aláírják, átnemtekinthető nagyhorderejű politikai lépést jelent.

A lapok első kiadásai-
ban kiemelik Ribbentropp moszkvai útját. Az első kiadásokban a lapok utalnak arra, hogy a hír meglepte a francia politikai köröket. Más megjegyzést nem fűztek a hírhez. A lapok első oldalán Hitler kancellár és Molotov, néhol pedig Hitler és Sztalin képét hozták egymás mellett

Teljesen váratlanul érte az angol diplomáciát a megegyezés

Az újabb párisi jelentések szerint a Matin közli, hogy Londonban és Párisban nagy

izgalmat keltett a német—orosz megnemtámadási szerződés megkötéséről szóló jelentés és az a későbbi híradás, hogy Ribbentropp német külügyminiszter Moszkvába utazik. A Matin csupán annyit jegyzett meg, hogy

be kell várni a pontos értesüléseket.

A lap a továbbiak során leszögezi, hogy a párisi és londoni kormánytanácskozások új fordulat előtt állanak.

A Petit Parisien kiemeli, hogy

Amerikában előbb el sem hitték a hírt

A párisi lengyel követ hazautazott Varsóba

A Washingtonból érkező keddi reggeli kábeljelentések szerint az USA politikai körökben

a szovjet—német egyezmény híre olyan meglepetést keltett, hogy annak az első pillanatban nem is akartak hihetlenni. Az amerikai politikai körökben még vannak győződve arról, hogy az egyezmény nem csak az eu-

ropai válságban, hanem a világpolitikában is új irány fog jelölni.

(Varsó.) Lipsky párisi lengyel követ Varsóba utazott és nyomban Beck ezredes külügyminisztert kereste fel, akivel hosszú megbeszélést folytatott. Beck ezredes ezután Noel varsói francia nagykövetet fogadta kihallgatáson.

ropai válságban, hanem a világpolitikában is új irány fog jelölni.

(Varsó.) Lipsky párisi lengyel követ Varsóba utazott és nyomban Beck ezredes külügyminisztert kereste fel, akivel hosszú megbeszélést folytatott. Beck ezredes ezután Noel varsói francia nagykövetet fogadta kihallgatáson.

Kiürítik Cseh-Morvaországot

(Berlin.) Jól értesült politikai körök értesülése szerint a szovjet—német megegyezés előfeltétele Cseh-

Morvaország kiürítése. Illetve a protektorátus megszüntetése.

FIGYELŐ

(gy.) Csehország kiűritése, a müncheni pártnapok elmáradása, Magyarország ellenállása az ellenállás körüli keletkezett olasz-német feszültség: ez az általános helyzet, mely együtt nyomja rá bélyegét a danzigi feszültségre. Van olyan vélemény, miszerint az angol diplomácia úgy készíti elő az új Műrchent, amelyet csempészett Münchennek nevezünk, hogy az európai közvélemény észre sem fogja venni, mikor megtörténik. Sok jelenség mutat arra, hogy bizonyos törekvés errefelé a megoldás felé mutat. A háborús feszültség Európa-szerte oly nagy, hogy egy váratlan megegyezés híre a megkönnyebbülés erejével hánna.

Uj négyhatalmi értekezletet csak úgy lehet elképzelni — az angol politika szerint, ha Németország jóváteszi azt a lehetetlen lépést, mellyel oly alaposan dezaválta már az öreg Chamberlaint. Csehszlovákiát ki kell üríteni.

Németország azonban nem fog kivonulni Csehországból a kivonulás csak látszólagos lesz és alkalmas lesz arra, hogy az angol közvélemény (így gondolja Chamberlain) bele fog nyugodni abba, hogy Anglia mily hatalmas s rá tudná venni Német országot arra, hogy hódításait feladja.

Ebbe az elgondolásba azonban hiba csúszik. A német protektorátus látszólagos megszüntetése magával fogja hozni a csehek végleges ellenállását. A cseh polgárság, mely bihetetlen szívóssággal mardosta kifelé a német protektorátot, akkor, mikor az a látszatot sem akarta fenntartani a cseh megszállást illetőleg, most kétszeres erővel fogja gáncsolni a további német befolyást. Németország nem fogja megtartani hegemoniáját a Dunavölgyében, még akkor sem, ha a szlovákok tovább is hűségesen zavarognak mellette. Magyarország s a magyar kérdés is megoldatlan marad Hitler számára, s ha Magyarországnak sikerül véglegesen megszervezni a nemzeti ellenállást, bevonva ebben minden magyar erőt és fegyveres erővel az utóból minden idegenbefolyást, akkor a nemzeti szocialista külpolitika és vele együtt a nemzeti szocialista rezsim, a kegyelemadókat kapja meg a Dunavölgyében.

A szomorú ebben csak az, hogy a magyar politikai élet már tulságosan belebonyolódott a német-imádatba. A magyar polgárság politikai ellenállása gyengébb és szervezetlenebb, mint a cseheké, magyarán, a magyar közvélemény nem ismeri fel a veszélyt kellőképpen s nem reagál rá elég világosan. Itt tulsok az áruló, a nemzet érdekeit árverező pécsovcics.

Összeverte a mezőőrt, mert nem engedte babot lopni

Arad határában Nagy Mihály mezőőr észrevette, hogy földtől állandóan lopják a babot. Gyanúja egy szomszédos paraszt, Doni Sándor feleségére hárult. Egy ízben tetten is

érte az asszonyt, akit felháborodásában ütlegelni kezdett. Közbe: megjelent Doni is, aki Nagyra vetette magát, előbb eszméletlenül verte, majd később előrántva több helyen meg

szurta az eszméletlen mezőőrt, akit igen súlyos állapotban szállítottak kórházba. Donit a rendőrség letartóztatta.

Emberrablásra készültek az ir forradalmi hadsereg tagjai

(Lodon.) A Scotland Yard az ir forradalmi hadsereg újabb tervét leplezte le. Az ir terroristák magasrangú katonatisztek, államférfiak és társadalmi előkelőségek elrablását készítették elő. A rendőrség megtette a szükséges óvintézkedéseket.

Amerikában tartja legközelebbi értekezletét az Interparlamentaris Unió

Az értekezlet záróülésre felszólította a nemzeteket vitás kérdéseik békés elintézésére

(Oslo. — Rador.) A parlamentközi értekezlet vasárnap este véget ért. Carton de Viart belga szenátort választották meg az értekezlet elnökévé. A norvég király vasárnap este díszbédet adott a megjelentek tiszteletére és ezzel az ezévi parlamentközi összejövetel vé-

get ért. Az értekezlet úgy döntött, hogy a jövő évi kongresszust az Egyesült Államokban tartják.

Az interparlamentaris unió szombaton este tartott záróülésen határozati javaslatot fogadtak el, amely felszólítja az államokat, hogy ellentéteiket bé-

kés úton intézzék el. A határozati javaslatot táviratban közölik az unió tagállamaival továbbá Németországgal és Olaszországgal is. Az értekezlet egyébként Carton de Viart belga szenátort választotta meg újra az unió elnökévé.

A mozikaraván Nagyváradon

A propagandaminisztérium akciója

Az állami élet egyik hiányossága volt, hogy hiányzott a határokon kívül és belül a propaganda szervezete.

A jelenlegi rezsim, melyet az Államfő inspirál, megteremtette a propaganda minisztériumot amely a nyugati országokban használt összes propaganda tényezőket igénybe veszi.

Ez a minisztérium, amelyet Eugen Titeanu, az ország egyik legtehetségesebb és legátermettebb újságírója vezet, a propaganda egészen új mód szerezit teremtette meg. Alakított többek között egy úgynevezett mozi-karavánt, vagyis egy vándor mozit, amit számos speciális autóban rendeztek be s amely így könnyen mehet ide-oda.

Megfelelő filmeket is készítettek és a karaván megkezdte körutját és mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Így ebben az évben járt Buzău, Ploesti, Breaza Predeal, Brassó, Fogaras, Szeben városokban, és a filmeket, amelyek országunk szépségeit, és gazdaságát mutatják be pompás felvételekben, nagy örömmel fogadták. Ezenkívül történelmi fil-

mek, királygyakorlatok, országgyűlések stb. láthatók, valamint a nagy és kisipar bemutatása, királyi látogatások, közintézmények, stb.

A karaván hatszáz szebbnél szebb filmet forgat. Aki ezeket a filmeket látja, bármelyik román, büszke az országra és bármely más nyelv és vallású állampolgár jobban tájékozódik az országról, amelyben élünk egymás mellett. Mindnyájunk érdeke tehát, hogy ezeket a filmeket megtekintsék. Belépti díj 5 lei diákoknak és országgyűléseknek 3 és 2 lei katonáknak 1 lei. 1938-ban a karavánt kétszáz ezer embernél több nézte meg, valamint 56 ezer országgyűlés, 11 ezer premilitár és katona és több mint 10 ezer munkás.

Számos előadásnál külföldi látogatók, sőt követek is megjelentek. Ez is mutatja, hogy a

karaván milyen nagy szolgáltatásokat tesz az országnak. — Nagyváradra, a nyugati határ egyik legfontosabb városába, a karaván szerdán, aug. 23-án érkezik meg délután 6 órakor és a városházával szemben telepszik le, hogy minél hozzáférhetőbb legyen mindenkinek. A napi programot előzetesen fogják közölni.

Meghívjuk egész Várad közönségét, használja fel az alkalmat, vegyen részt szerdán a fogadtatáson a városházán, valamint az előadásokon. A fogadtatáson beszélni fognak a prefektus és a polgármester urak, az előadások pedig másnap, aug. 24-én kezdődnek, este 9 órakor hivatalos előadás, amelyen csak meghívottak vehetnek részt. De a váradiak azzal, hogy résztvesznek ezen az előadásokon, látni fogják az egész országot, használni fogják ki az alkalmat ezeknél a filmeknél, mert ez az ország és a mi érdekünk.

GH. VORNICU.

a megyei Kulturtrothon elnöke

Papir és írószerek

nagy választékban

Pásztor Ede papirkereskedésben

Piața Mihai Viteazul 4. szám.

James Houston angol őrnagy a napot, a nőket és a jó konyhát dicséri, de politikáról nem nyilatkozik

Szatmáron járt a sanghai nemzetközi negyed angol hadseregének törzstiszte

Négy esztendeig Kinában élt és most Szatmárra érkezett.

James Vivian Davidson Houston a neve, 37 esztendő és az angol hadsereg aktív tisztje, őrnagy, aki a sanghai nemzetközi negyedben teljesített szolgálatot.

Halkan és észrevétlenül érkezett meg Szatmárra, senki sem figyelt fel rá, no de hiszen nem is volt valami feltűnő. Középtermű, egészen harmadrendű elegancia, konfekciós üzletből való barna ruha, olcsó ing, nyakkendő, gyér szőke haj és apró szőke bajusz. Meg egy pipa. A kezében a „Timpul” legfrissebb példányát szorongatja.

Komolyan mondom, maximum ügynöknek nézném.

S talán nem is tévedtem sokat. De ez az ügynök olyan árut hozott, amelyet hét percés lakat alatt őriz látszólag igénytelen, de angol koponyájában.

Houston őrnagy nyilatkozik

Nyoma sincs benne annak a legendászerű angol hidegségnek. Szívélyes, kedves és minden nagyképűség nélkül nyilatkozik.

Pár szót tud románul is, végül tört francia nyelven kezd el a beszélgetést. Minden szaván érzik az angol akcentus és egy-egy nehezebb kifejezés előtt úgy köhög, mint iskolás gyermek felelés közben.

— Hát igen, alig egy esztendeje, hogy Sanghait elhagytam. Persze, önök is tudják, hogy Sanghaiban engedményes területek vannak — vagy talán már csak voltak — mert ki tudja mi minden történhet 1 év alatt. (Napok alatt történt, Mister Houston és ha ez angol megfontoltságnak szokatlan is, órák alatt is történik manapság ilyesmi). Jó megam a nemzetközi negyedben teljesítettem szolgálatot, mint az ott állomásozó angol hadsereg tisztje. No igen, hát őrnagyi rangban. Az volt a feladat, hogy a rosszemlékű kínai-japán háború idején a nemzetközi negyed angoljainak életét védjem — már amennyire lehetett. Mert bizony a légitámadások nem tisztelték a negyed katonákkal körülvárt határát és a bombák oda is leestek, ahova „nem lett volna joguk”. Rendszeresen sebesült és halott hevert a negyed utcáin. Többnyire kínaiak voltak — és két fehér. Oh, pedig milyen nyugalom és rend volt a háború kitöré-

sének pillanatáig itten. Két és fél hónapig tartott a komoly veszély. Azután 1937 novemberében, amikor a kínaiak feladták az ellenállást — viszonylag megint helyreállott a rend.

Houston őrnagy 1936-ig maradt Sanghaiban. Aztán visszarendelték Londonba, majd Anglia északi részébe került

csapatjával.

— És most?

— Most egy esztendő Romániában maradok. A nyelvet tanulmányozom. Igen, az angol hadseregben súlyt helyeznek arra, hogy minden állam nyelvét ismerjék. Nekem jutott a megbízatás, hogy Romániába jöjjenek.

— No, és?

Szép asszonyok, remek konyha...

— Oh, gyönyörű vidék, Szép asszonyok. Remek konyha van mindenütt. (Maior Hou-

ston éppen rizskochot fogyasztott, amikor ezt mondta. Szerények ezek az angolok).

Ismét levélszekrényeket gyűjtöttek fel az ir forradalmarok

(London.) Birminghamban az este csaknem egyidőben három postai levélszekrény gyűlt ki. Mindhárom esetben a postahivatalok levélgyűjtő szek-

rényeiben ütött ki a tűz. A rendőrség feltevése szerint szélsőséges ir aktivisták idézték elő a tüzeket. A levélszekré-

nyekbe vegyi anyaggal bekent leveleket dobtak, amelyek azután az erősebb sűrűdésnél tüzet fogtak.

A lengyel rendőrség letartóztatta két német valutásibóló bankigazgatót

(Varsó.) Lengyelország nyugati határán tovább tart a német pénzintézetek felülvizsgálása. Ezen a vidéken több letartóztatás történt.

A lengyel hatóságok köztesdomásulag eljárás indítottak több lengyelországi német bank ellen, amelyek nagytömegű ezüstpénzt halmoztak

fel és Németország felé irányuló valutacsempészt folytattak.

Hétfőn a lengyel rendőrség letartóztatta a Nowoclaw német kereskedelmi és iparbank igazgatóját, Artur Pinskét, — ezenkívül őrizetbe vették Stargardban Herbert Gohrt, a danzigi Magánrésztársaság ot-

tani fiókjának pénztárosát.

Hétfőn egyébként lengyel küldöttség érkezett Danzigba, hogy a lengyel vámszolgálat ügyét véglegesen elrendezze. Ugyanabban az időben szállt partra a szabadváros kikötőjében Frank német birodalmi belügyminiszter is, akit Danzigban nagy ünnepélyességgel fogadtak.

Banditák rablótámadása egy 100 ezer leit szállító CAM kocsis ellen

A kocsis önfeláldozása mentette meg az értékes szállítmányt

Ritka merészséggel végrehajtott rablógyilkos támadást követtek el eddig ismeretlen banditák Ilva Mica közelében, az országuton. A banditák megleskék a CAM szállítóautóját és az erdőből több puskalövést adtak le rá. A lövések azonnal megölték Bonc József 43 éves kocsist, de életveszélyesen megsebesítették a kísérőt, Urs Sándor 23 éves fiatalembert is, akit két golyó talált. Az egyik golyó a szívébe hatolt be és a balról alatti távozott, míg a másik golyó a fiatalember jobb vállát ütötte át. A banditák

mégsem érték el céljukat, mert Urs Sándor, súlyos sebei dacára is kezébe ragadta a gyeplőt és vágatásra ösztökélte a lovakat, amelyek közül pedig az egyik szintén megsebesült. — Négy kilométert vágatott így a halottat és súlyos sebesültet szállító kocsis, míg végül a falu határába ért, ahol Urs átadta a 100.000 leit tartalmazó kasszát, elmondva a történeteket, majd eszméletlenül esett össze. Kórházba szállították, ahol megállapították, hogy sebesülései rendkívül súlyosak és életben maradásához kevés a re-

ménv. A banditák kézrekerítésére a legselesebbkörű nyomozást vezették be.

24 óra alatt

KÖTÜNK
KÖNYVEI

Pásztor Ede cég
könyvkötészetében

AZ ALKALMAZOTTI TÖMEGEK ÉLE

fi.) Ezekben a sorsdöntő nehéz órákban, amikor recsegek és ropognak a gazdasági élet összes gerendái s amikor a szorosan vett gazdasági rendszerváltozások kapkodásai közt élünk nagy bizonytalanságban és nyugtalanságok közepette, akkor szükség van arra, hogy erős csomókba kössük, szervezetünket minden oldalról támogassuk és megerősítsük.

A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak céheknek egészséges és erős szervezetnek kell lennie, erőegységnek, amely ne csak névlegesen és formászerűleg legyen gyűjtő medencéje a helyi alkalmazottai tömegeknek, hanem a valóságban összefolyjon itt az alkalmazottak és tisztviselők minden indító ereje, akarása és jogos kívánsága.

Önzetlenül és a legnagyobb — de igazi és teljes — egységre egész szívvel vágyódva kell megállapítanunk, hogy sajnos ehhez az egyedüli jogi személyiséggel rendelkező és alapon dolgozó érdekképviselői szervhez gyéren közeledtek újabb és újabb alkalmazottak és tisztviselők.

A lelki közösség és a szoros együttműködés kiépítését és fenntartását kívánjuk az alkalmazotti táborától de a fejlődések, az erőnek és az eredményeknek az elérési útját nem a kívülmaradásban, az elkülönülésben, hanem éppen ellenkezőleg, a fokozatosan nagyobb egységgé szövetkezésben kell látnunk.

Hogy az összefogásnak, szervezkedésnek nem elég névlegesnek és formálisnak lennie, hogy a cég tagsága a célok lelkes kitűzésén túl állandó odaadás és a legmagasabb kötelezettségeljesítést is feltételezi minden tag részéről, ez csak természetes. A tagság a kialakult meggyőződésünk szerint a rendszeres írásbeli és szóbeli összeköttetést jelenti a céhvel, a kívánságok és gondolatok rendszeres közlését a taggyűléseinken és sajtónkon keresztül. És adassék meg erőlködésekben és anyagiakban az az erő, amelynél a felmerülő kérdésekben hiánytalanul helyi tudjon állani a szervezet és utána járhasson a cég érdekei kiharcolásának, kivédésének s a mindenkor szükséges szervezkedés megmozgatásának.

Mindezek szolgálatába áll a f. hó 24-én, csütörtökön este 8 órakor tartandó nagy céggyűlés, amely egyben fokmérője kell legyen az alkalmazotti és tisztviselői tömegek öntudatának és helyzetük ismeretének.

A gyűlésen nem nagyszabású elvi megállapításokra és ígéretelhárításokra törekszünk, hanem messzehangzó profétákról beszélünk, hanem a taggyűlésnek számbelileg kell dokumentálni azt, hogy első sorban és mindenekelőtt egy életképes és élni akaró szerve-

WAGONS-LITS//COOK

utazási programok!

New-york:

a világkiállítás megtekintése, szabadon választott hajóval, hivatalos nemzeti bank árfolyamon számított árakkal

Páris:

egyéni és társasutazások a zürichi kiállítás megtekintésével.

Cfr. körjegyek Románia összes vonalaira. Információkat és felvilágosításokat nyújt a

WAGONS-LITS//COOK Menetjegyiroda

Telefon 22 22.

Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 2.

Telefon 22-22.

Svájc:

Leiben fizethető kirándulások augusztus és szeptember hónapokban,

Fekete tenger:

Mamaia, Eforia, Carmen-Sylva, Ecrene nyaralási bónok kiadása.

Repülőjegyek:

az összes romániai és külföldi járatokra

A nagy rablóhadjáratai

Leplezetlen kép arról, hogyan fosztották ki a „protektorok” a cseh-morva népet

A müncheni szerződés következményei

(Prága). A „protektorátus-ságot” élvező Cseh- és Morvaországot a „protektorok” jobban kifosztották, mint a szabad prédának odavetett Szlovákiát. A napoleoni idők minden rablóhadjárata elenyészően jelentéktelen és csekély valami ahhoz képest, amit a németek elkövettek Cseh- és Morvaországban. A középkorban évszázadok alatt nem harácsoltak annyit össze, mint a németek pár hónap leforgása alatt. A cseh és morva néptöbbséget vesztett így, mintha háboruban igázták volna le.

Nyersanyag tolyamok a birodalom telé

Azok a vasútvonalak és országutak, amelyek a cseh és morva vidékekről a birodalom felé vezetnek, hónapok óta tömve vannak egymásra torló do vagonokkal, teherautókkal. A csehszlovák állam egykori hadfelszerelését, terményeit, petróleumját, nagymennyiségű fémét már mind a birodalom területére szállították át. Vagorok végtelen sora indul nap nap mellett megrakodva vasal, acéllal, rézzel, nikkellel, zirkonnal, ólommal, zsírral, tojással, vajjal s más élelmiszerekkel, réz és nikkellel berendezési tárgyakkal Németország felé.

A nagy raktárakat és áru-

házakat kifosztották. Az árumennyiség 20 százalékát hagyták csak vissza. A nagyobb részt azon a címen foglalták le, hogy Cseh- és Morvaországnak is hozzá kell járulnia a birodalom megvédelmezéséhez.

Hogy mennyiben tartozik a „védelemhez” az a sok értékes szőnyeg és butor, valamint más lakberendezési cikk, amit csak úgy magukkal vittek, az megint más lapra és más elbírálás alá tartozik.

Germanizálás és árjásítás

A német közgazdasági élet germanizálása és árjásítása nagy ütemben folyik tovább. A germanizálás úgy fest, hogy a cseheket minden hivatalból egyszerűen kitétték. Helyüket németek foglalták el. A germanizálás természetesen kiterjed a gyáripari vállalatokra s a protektorátusság rövid időn belül azt fogja jelenteni, hogy minden, de minden a németek birtokába került. Az adminisztráció itt egyet jelent a szabadrablással. Csehszlovákia és Morvaország nem más, mint gyarmat, ahol csak a hódítónak van joguk, a bennszülötteknek azonban nem. A jelenlegi idők eszükbe juttatják az embereknek azt a korszakot, amikor az egzotikus gyarmatokra a fehér civilizáció vitette a kezét tűzzel vassal.

Ami valaha ezen a földön a zsidóké volt, azt „árjásítják”. A javakat elszedik a zsidóktól. De csak a németek keze közé kerül a rablotti zsákmány. A csehek ebből nem

látnak semmit. Hogy ha kiderül, hogy valamelyik cseh vállalatnál egyetlenegy zsidó dolgozik, úgy azt a vállalatot nyomban árjásítják s átveszik a németek. A cseh rendőrség teljes egészében német „felügyelet” alatt van. A rendőrség személyzetének javarésze német.

A csehek el vannak szánva arra, hogy függetlenségükért harcolnak. A passzív ellenállás fegyverét választották. A cseh nép utálja a jobboldali fasisztapártot s e párt tagjait úgy tekintik, mint a haza ellenségét.

A müncheni szerződés aláírásának idején a cseh tömeghangulat dr. Benes elnök ellen fordult, ám a cseh nép azóta már rájött arra, hogy ama tragikus szeptember hónapban nem ő volt az, aki kompromisszumot kötött. Azóta Benes dr.-ra ismét úgy tekintenek, mint az egységes cseh nép vezérére, aki népe számára ki fogja vinni a függetlenséget.

zet vagyunk. Ezen taggyűlés van hivatala az alkalmazotti és tisztviselői társadalom előtt bebizonyítani, hogy az a vezetőség, amely ezeken hatalmas nagy tábor bizalmából és akaratából dolgozik, mit végzett az elmúlt gyűlés óta, milyen eredményeket produkált az alkalmazotti társadalom javára.

Az ilyen alkalmak — amikor az alkalmazottak egymással kicserélhetik nézeteiket, elmondhatják bejajukat és panaszait, örömeiket és eredményeiket — ritkák. Ezért az alkalmazotti tábor kívánságának teszünk eleget, de a vezetőség munkájának beszámolásával s alkalmat nyújtva rendezzük meg a csütörtök

este 8 órakor kezdődő taggyűlést.

Az alkalmazotti társadalom egész biztosan nagyszámú megjelenésével fogja dokumentálni azon akaratát, hogy professzionális érdekeit védő céhek hű támogatója és a vezetőség további munkájának iglenlő és odaadó munkatársai.

„Aki a jelenlegi határokat védi, a civilizáció ügyét védi“

A párisi, londoni és varsói sajtó II. Károly király constantinai beszédéről

(London. — Rador.) II. Károly király Őfelsége constantinot élénken foglalkoztatja. A mai beszéde az egész angol sajtó

Daily Express hosszú cikkben számol be a constantinai ünnepségekről és szó szerint közli a királyi beszéd legfontosabb részeit, amelyekben az Uralkodó kifejtette, hogy mindenkinek kötelessége az ország határainak védelmét szolgálni: azok, akik a békét áhitozzák, tudják meg, hogy Románia határainak bármilyen megváltoztatása világháborút jelent.

A lengyel lapok hasonlóképpen nagy cikkeket írnak az Uralkodó beszédéről, a következő címek alatt: „Ami román, az át nem ruházható” — „Őfelsége II. Károly román király a román tengerészeti ünnepén.” — „Románia kész megvédeni határait”. — „Az egész román nemzet készen áll az ország határainak védelmére”.

Párisban a francia sajtó szintén szélesen ismerteti a constantinai ünnepségeket. A lapok egyértelműen megállapítják, hogy: „II. Károly román király ismét leszögezte a román területek sérthetetlenségét és aki a jelenlegi határokat védi, a civilizáció ügyét szolgálja”.

Két nagy tüzet okozott a villámcsapás egy magyarországi községben

Levelek községben a villámcsapás felgyújtotta Winkler Ferenc gazdaságában az egyik dohánypajtát, amely dohánnyal volt tele. A viharban a tüzet nem lehetett eloltani és a dohánypajta porig égett. A vizsgálat megállapította, hogy a kár 16.000 pengő. Ugyanakkor Levelek községben másik helyen is lecsapott a villám. A községi gazdaságban okozott nagy tüzet, 700.000 kereszt rosz pusztult el a tűzben. — A kár 6000 pengő. Biztosítás révén a károk megtérülnek.

Augusztus 25-ike után

Katonai bizottságok leltározzák a nemzetvédelmi szempontból fontos raktárak és üzletek árukészletét

(Bucuresti. — Rador.) A legutóbbi minisztertanácsi naplóval a nemzetvédelmi minisztérium 1939. augusztus 25-ikével jogot kapott, hogy ellenőrzést gyakorolhasson az országban működő összes olyan raktárak és nagybani üzletek felett, amelyek a hadügyminisztériumnak szükséges cikkeket tartalmaznak, vagy árulnak. Az ilyen természetű raktárak árukészletéről katonai bizottság leltárt készít és a leltári adatok alapján a raktáraknak, a nemzetvédelmi szükségletekhez mérten azonnal rendelkezésre kell állniuk a nemzetvédelmi minisztériumnak.

A „testvér a testvéreért“ mozgalom jegyében

12.000 pengőre zsarolta meg a nyilas álhírlapíró a nyilas uzsorását

(Budapest.) Meglepő bejelentés érkezett a pestvidéki ügyészséghez és a főkapitány-sághoz, azzal a büntüggyel kapcsolatosan, amelynek középpontjában Fodor Zoltán, a hírhedt álhírlapíró áll. Fodort néhány héttel ezelőtt hatósági közeg elleni erőszak címén letartóztatták, majd internálták. Ugyanekkor Borbély Andor és Uy Károly nyilas szerkesztők ellen is közigazgatási eljárás indult, mely azzal végződött, hogy Borbély Andort rendőri felügyelet alá helyezték, Uy Károlyt pedig internálták. Ezeket az intézkedéseket azért fogantatotta a rendőrhatalóság, mert megállapította, hogy Fodor Zoltán és társai vállalatoktól és

pénzügyintézetektől évek óta tízezer forintot zsaroltak. A bejelentés Fodor Zoltán társaságának egyik legnagyobb zsarolását leplezi le. A bejelentés elmondja, hogy amikor Román Iván kispesti ügyvéd uzsoraügyei ki pattantak, Fodor Zoltán zsaroló társasága összeköttetést keresett az ügyvéddel. Fodorék egyik körúti kávéházban csakhamar találkoztak is Román Ivánnal és megígérték neki, hogy illő honorárium ellenében hallgatni fog uzsoraügyeiről az a sajtó, amelynek támadásai a legkellemetlenebbek számára. Csakhamar megállapodtak a „honoráriumban” is és Román Iván 12.000 pengőt számolt el a zsaroló társaságnak.

A bejelentés alapján holnap

kihallgatják dr. Román Ivánt, aki a pestvidéki ügyészség fogházában van letartóztatásban. Ha szükségesnek látják, akkor szembesítik Fodor Zoltánnal, akit a kistarcsai internálótáborból fognak elővezetni. A 12.000 pengős zsarolásnak új szereplői is vannak és a zsarolótársaság bűnügyének ez a fordulata valószínűleg újabb letartóztatásokhoz és internálásokhoz fog vezetni. Román Iván bűnügyében egyébként az ügyészség befejezte a vizsgálatot és 200 redbeli uzsora büntetéssel és vétségével vádolja a kispesti ügyvédet. A pestvidéki törvényszék szeptember 4-én kezd meg Román Iván bűnpörének főtárgyalását, amely hetekig fog tartani.

Elnyelt a föld egy ötmillió tontos végrendeletet!

„Két rejtélyt kell megoldani az utókornak — mondotta halála előtt Lady Houston

(London.) A Scotland Yard hetven legügyesebb detektíve már régóta buzgálkodik azon, hogy előkerítse az elhunyt Lady Houston végrendeletét, eddig azonban minden fáradozásuk hiábavaló volt. A végrendeletet, amely ötmillió fontsterlinges vagyon további sorsáról dönt, mintha elnyelte volna a föld. Anglia most azon töri a fejét, mi célja lehetett Lady Houstonnak ezzel a végrendeleti bujószkával. De ezen töri most a fejét az egész londoni rendőrség is. Mert, hogy a végrendelet eltűnése nem a véletlen játéka, az egészen bizonyos.

Az angol fegyverkezési iparbáró özvegye, aki az utóbbi években nagyszabású jobboldali irányzatú politikai tevékenységet fejtett ki, — 5 finanszírozta Sir Mosley szervezkedését — a legcéltudatosabb emberek közé tartozott, kaszányai rendet tartott dolgában

és semmiesetre sem vesztette el egy olyan fontos okmányt, mint a végrendelete. Egy hónappal ezelőtt harántai még látták a vastag leragasztott borítékot, amelyen ez a felírás állott: „Utolsó akaratom”.

Hová tűnt el a Lady Houston utolsó akaratát megőrző irás? Miféle politikai manőverek húzódnak meg a hatalmas vagyon, a politikai megmozdulások és az eltűnt végrendelet mögött?

Mint ilyen esetben általában, jelentéktelen szavaknak is nagy jelentőséget tulajdonítanak. Talán éppen a végrendeletére gondolt Lady Houston — mondják —, amikor három napja a halála előtt a titokzatos szavakat mondotta:

— Két rejtélyt kell majd megoldani az utókornak...

Az egyik rejtély valószínűleg a végrendelet volt. De mi lehet a másik rejtély? Rossz

nyelvek szerint ez a rejtély az elhunyt milliomosnő gondosan titkolt életkora volt. Ez mindenestre hamarosan kitűnődött, bár igaz, hogy a Lady egész ismeretségi körében a legnagyobb bámulatot keltette. Lady Houston, aki 60 évesnek mondta magát, de még annyira nem látszott, mint most kitűnődött, közeljárt a nyolcadik évéhez. A mindig fűrés milliomosnő, akit Angliában „propaganda-lady”-nak nevezték az utóbbi években, laputadonosi és politikusi tevékenységét hallatlan ügyességgel végezte, úgyhogy a „propaganda-lady” nevet valóban kiérdemelte.

Az örökifjú matróna halála is épp olyan szenzációs volt, mint maga az a tevékeny élet, amelyet most itt kellett hagynia. Súlyos milliói azonban még halála után is tovább kavargják körülötte a szenzációkat.

A TITOKZATOS HINDU

— Regény — 148

Már majdnem elérte a titkos barlangajtót, amely a lejtőről a Morley Hall pincéibe vezetett, amikor magas árnyék vetődött eléje. Chapman megtorpant és harcra készen állt az idegennel szemben. Egy pillanatig némán néztek farkasszemet, aztán egy másnak ugrottak. Chapman az életéért küzdött és átkarolta a magas férfi derekát, de az erősebbnek bizonyult, mert egyetlen rántással kiszabadította magát Chapman öleléséből, hátalépett s balökle iszonyatos erővel Chapman állára sujtott. A gonosztevő felnyögött, karja a levegőben kalimpált, aztán elvesztette egyensúlyát és zuhanni kezdett a lejtőn. A magas férfi egy másodpercig elgondolkozva nézett utána, de aztán az imádkozó fa felé rohant.

Macgregor magához tért és első pillantása Derrick Morley mosolygó arcára esett.

— Mondtam önnek, Mr. Macgregor, hogy óvakodjék — emlékeztette a fiatalember. — Különösen éjszaka... Jobb lett volna, ha szépen Mrs. Morley ebédlőjében marad.

— Az ördög törődik az ebédlővel — tört ki dühöngve a skót, akiről egyszerre lehullott az álarc s eltűnt minden féltékenysége. — Látta Chapmant?

— Igen.
— Hol van?
— A lejtő szélén leütöttem. Cezuhant a mélybe.

— Inkább el kellett volna fognia. Veszedelemes gonosztevő... Még szerencse, hogy em bereim körülvették az egész környéket...

Macgregor nagynehezen föl-lépáskodott és Derrick-kel együtt elindultak a lejtő széle felé.

Ebben a pillanatban különös berregő hang hallatszott. Megálltak. Morleys Hall tulsó oldaláról furcsa, hatalmas madár emelkedett föl. A bugás erősödött. Macgregor egy pillanatig értelmetlenül bámult, aztán felordított: Szökik a fickó. Revolvere után kapott s célozni akart, amikor Derrick megérintette karját. — Hagyja csak. Majd valaki más elintézi maga helyett.

Chapman gunyos mosollyal arcán ült a pilótaülés mellett, miközben a különös csodagép lassan, de biztosan emelkedett föl. Chapman is lepillantott, de nem látott semmit, mert az eső mindent eltakart.

(Folyt. köv.)

Veszek
Ócska ólomot
Cim a kiadóban

Borzalmas felhőszakadás Tokióban

(Tokió.) Péntek óta a japán fővárosban borzalmas erejű felhőszakadás pusztít. Edig hatezer ház dőlt romba. A japán főváros egyes részeit valósággal tenger borítja. A halálos áldozatok számát még nem sikerült megállapítani.

Egy aratómunkás meggyilkolta az intézőt, mert az megdorgálta

A veszprérmegyei Dég községhez tartozó Ágostonpusztán Kim Gyula gazdasági intéző hanyagságáért megdorgálta Barkóczi József 18 esztendő aratómunkást. Barkóczi egy ideig szótlanul tűrte a szidást, majd hirtelen felkapott egy

vaslapátot és azzal fejbesújtotta az intézőt. Kim Gyula olyan borzalmas sérülést szenvedett, hogy egy óra múlva meghalt. A gyilkos munkást a csendőrség letartóztatta és beszállította a veszprémi ügyészség fogházába.

Háborus pánik egy angol városban

(London.) Tegnap Portlandban az egyik mozi előadásán nagy izgalom uralkodott. Előadás közben ugyanis a nézők közül több tengerésztisztet és altisztet elhívtak. A közönség azt hitte, hogy mozgósításról

van szó. Később kiderült, hogy a 42-ös számú tengeralattjáró veszélyben volt. Azonban a veszély elmúlt és a tengeralattjáró befutott a portlandi öbölbe.

Fényes nappal kiraboltak egy amerikai bankot

(Newyork.) Vakmerő rablást hajtottak végre a gengszterek Philadelphiában. 15 rabló behatolt az egyik bankba, ahol 33

ezer dollárt zsákmányoltak. Mielőtt a rendőrség megérkezett volna a banditáknak sikerült elmenekülni.

Rádió műsor

SZERDA.

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, hiradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhiradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Gramofonlemez. 20.15 Szórakoztató zene. 21.15 Tánclemez. 22.35 Énekszámok. 23.15 Vendégloji zene. 23.45 Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána köz-

lemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna, hírek és gramofon 8.30 Éterrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.10 A rendőrség fuvószekere. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés 14.30 Magyar nóták. — 15.30 Hírek. 17.15 Diákfélóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18.10 Balkáni és keleti népdalok. — 18.30 A légóltalmi parancsnok ság közleménye. 19 Hanglemez. 19.45 Előadás. 20.15 Hírek. 20.30 Cigányzene. 21.20 Csevegés. 21.40 Az iglói diákok közvetítés a Royal színházból. 22.30 Hírek. 23.20 Hírek idegen nyelveken. 24.15 Tájékoztató a néprádiókról.

Iskolakönyvek kötését

a legolcsóbban vállalja a

PÁSZTOR EDE cég

könyvtárosa, Piața Mihai Viteazul 4.

Őszi idényre

szövet maradékok

egész öltöny, kabát és kosztüm méretben is, valamint vászon- nemű abrosz, törülköző, damaszt maradékok nagyon olcsó árban érkeztek

Steiner maradékoshoz

Calea Victoriei 3, udvarban balra

Apróhirdetések

ALLAS

Szövetkezeti bolt- és korcsmakezelőt keres a bihari fogasztási szövetkezet. Érdeklődhetnek: nős, katonaviselt, szakképzett, románul is beszélők az oradeai Hangya raktárban, vagy Movik tanítónál Biharon. 3671

Cipészsegédek vásári munkára és javításra felvesszék. Nagy, General Holban 46. 3670

Kötőleányt azonnali belépésre felvesszék. Schwartz, Str. T. Vladimirescu Nr. 23. 3672

Lapkihordót, lehetőleg gyakorlottat bevezetett helyre az esti órákra felvesszünk fix-fizetéssel és mellék jövedelemmel. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

VETEL-ELADÁS

FORD és Chevrolet

alkatrészek legolcsóbban

WIEDER

cégnél, Str. Avram Iancu 11. Telefon 14-63

Jókarban levő férfi öltöny, cipők, női ruhák eladók. Nicolae Iorga ucca 21. II. em. ajtó 20. 3673

Saját termésti

FAJBOROK

kisüsti pálinkák olcsó árban
1 liter jó asztali bor 10 Lei
3 " vécélnél 9 Lei

Marghita Uradalom borlerakata
Oradea, Piața Mihai Viteazul 1.
(Fűcsli palota)

KULONFELE

Multat, jelent, jövőt mondog 20 leiért és bármilyen bajaiban segíteni tudok Moldova u. 58-a Oradea 3582

Egy magánház nagy gyűjtemény csössel kiadó szept. 1-re. Érdeklődni 62. ucca 11. sz. Colonia Ioșia. 3674

NOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA.